

M

SPALNIČKY

M

PŘÍUŠNICE

R

ZARDĚNKY

OČKOVÁNÍ

Tento leták vysvětluje, co jsou spalničky, příušnice a zarděnky a očkování MMR, které pomáhá chránit před všemi třemi nemocemi.

immunisation

Pomáhá chránit každého, v každém věku

M**SPALNIČKY****M****PŘÍUŠNICE****R****ZARDĚNKY**

Co jsou spalničky?

Spalničky jsou velmi nakažlivé virové onemocnění, které se šíří kašlem a kýčáním. Pokud nejste chráněni a máte i jen přechodný kontakt s někým, kdo má spalničky, je pravděpodobné, že se nakazíte i vy. Pokud chytíte spalničky, pravděpodobně se budete cítit velmi špatně a budete asi 10 dní mimo školu nebo práci. Na spalničky neexistuje žádná léčba ani lék.

Mezi **příznaky** spalniček patří horečka, bolestivé červené oči a vyrážka. Pro některé lidi to může být velmi závažná infekce.

Komplikace se více vyskytují u určitých skupin, včetně lidí s oslabeným imunitním systémem, dětí do jednoho roku a těhotných žen. Komplikacemi mohou být infekce hrudníku a uší, záchvaty, průjem, encefalitida (infekce mozku) a poškození mozku. U lidí, u kterých se vyvinou komplikace, může být nutný pobyt v nemocnici.

Je to vážné? Je to vážné? Ano, asi jeden z 5000 lidí se spalničkami zemře a od roku 2006 došlo ke 3 úmrtím na spalničky v Anglii a Walesu.

Co jsou příušnice?

Příušnice jsou virové onemocnění, které se šíří kašlem a kýchaním nebo blízkým kontaktem s někým s infekcí.

Příznaky příušnic obvykle trvají přibližně dva týdny a mohou zahrnovat bolest hlavy a horečku, ale nejčastějším příznakem je otok žláz na stranách obličeje. To může způsobit, že vypadáte, že máte „křeččí obličej“ a může to způsobit bolest a potíže s polykáním.

Komplikace příušnic mohou být velmi bolestivé a mohou zahrnovat zánět vaječníků nebo varlat a ve vzácnějších případech i slinivky břišní. Příušnice mohou také způsobit virovou meningitidu a encefalitidu (infekci mozku). Ačkoli trvalá ztráta sluchu po příušnicích je vzácná, přibližně 1 z 20 infikovaných lidí může mít dočasnou ztrátu sluchu.

V současné době neexistuje žádný lék na příušnice, takže léčba je zaměřena na zmírnění příznaků. Pokud dostanete příušnice, pravděpodobně budete během této doby potřebovat klid na lůžku a léky proti bolesti. Budete také muset jíst měkká jídla, která nevyžadují mnoho žvýkání. Většina případů příušnic se nyní vyskytuje u mladých lidí, kteří nedostali dvě dávky vakcíny MMR.

Co jsou zarděnky?

Zarděnky jsou virové onemocnění, často nazývané německé spalničky, které jsou nyní ve Spojeném království vzácné díky vakcíně MMR. Šíří se podobně jako příušnice a spalničky. Pro většinu lidí má obvykle mírný průběh, který se bez léčby zlepší za 7 až 10 dní. Pokud se však objeví u těhotných žen, může to způsobit vážné komplikace pro jejich nenarozené dítě.

Příznaky zarděnek zahrnují vyrážku, příznaky podobné nachlazení a bolavé klouby.

Komplikace zarděnek jsou vzácné, ale pokud těhotná žena chytí zarděnky během těhotenství, může to mít pro její nenarozené dítě ničující následky, které mohou vést k tomu, že se dítě narodí s šedým zákalem (oční problémy), hluchotou, srdečními problémy nebo poškozením mozku.

1

Jedna vakcína

Vakcína MMR je jedna injekce, která se aplikuje do stehna malých dětí nebo do horní části paže starších dětí nebo dospělých. Jde o živou vakcínu, což znamená, že obsahuje oslabené verze virů spalniček, příušnic a zarděnek.

Ty byly dostatečně oslabeny, aby vytvořily imunitu, aniž by způsobily onemocnění.

2

Dvě dávky

Vakcína MMR poskytuje dlouhodobou ochranu již s dvěma dávkami vakcíny. První dávka se podává ve věku 12 měsíců a druhá dávka se podává přibližně ve třech letech a čtyřech měsících, těsně před nástupem do školy. Obě dávky poskytují dlouhodobou ochranu proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám. U dospělých a starších dětí lze obě dávky podat s měsíčním odstupem.

3

Tři infekce

MMR vakcína chrání před třemi infekcemi; spalničky, příušnice a zarděnky. Jde o virové infekce, které se mohou rychle rozšířit na nechráněné děti a dospělé – šíří se snadněji než chřipka nebo nachlazení.

Dlouhotrvající ochrana

MMR vakcína je nejbezpečnější a nejúčinnější způsob, jak se chránit proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám. Od zavedení vakcíny v roce 1988 se tyto choroby staly ve Spojeném království vzácnými. K propuknutí onemocnění, zejména spalniček, však došlo, když počet očkovaných lidí klesl. Pokud si si nejste jisti, zda jste již očkovaní dostali, můžete se poradit se svým praktickým lékařem. Další dávky nezpůsobí žádnou újmu.

Kdo by měl vakcínu dostat?

Malé děti

Malým dětem by vakcína měla být nabídnuta jako součást národního očkovacího programu Spojeného království. Budou jim nabídnuty dvě dávky vakcíny, první těsně po prvních narozeninách a druhá před nástupem do školy – obvykle ve věku kolem tří let a čtyř měsíců.

Starší děti, teenageři a mladí dospělí

Pokud jste nikdy předtím vakcínu MMR neměli nebo jste měli pouze jednu dávku, měli byste kontaktovat svého praktického lékaře a domluvit se na dohnání zbývajících dávek. Pokud jste již jako malé dítě dostali jednu dávku vakcíny MMR, budete potřebovat pouze jednu další dávku, bez ohledu na to, jak dávno byla vaše první dávka podána. Pokud potřebujete dvě dávky, můžete je dostat s měsíčním odstupem.

Ženy v plodném věku

Zarděnky mohou být velmi závažnou infekcí pro nenarozené děti. Mohou způsobit slepotu, hluchotu a dokonce i smrt.

Pokud jste žena v plodném věku, i když těhotenství neplánujete, měla byste před otěhotněním mít dvě dávky vakcíny MMR. Pokud jste je nedostali nebo si nejste jisti, měli byste se obrátit na svého praktického lékaře a domluvit se na podání zbývajících dávek. Protože je to živá vakcína, měla byste se vyhnout otěhotnění po dobu jednoho měsíce po vakcíně, takže byste měla během této doby používat také spolehlivou metodu antikoncepce.

Pokud jste těhotná nebo se vám právě narodilo dítě a nejste si jistá, zda jste dostala obě dávky MMR, promluvte si se svým praktickým lékařem nebo zdravotní sestrou na vaší 6týdenní poporodní kontrole.

Starší dospělí

Dospělí narození ve Spojeném království před rokem 1970 pravděpodobně měli v dětství spalničky, příušnice a zarděnky nebo dostali vakcínu proti spalničkám nebo zarděnkám, která se používala před zavedením MMR v roce 1988.

Pokud si si nejste jisti, zda jste tyto infekce prodělali, nebo zda jste dostali vakcíny, můžete požádat svého praktického lékaře, aby vás přeočkoval. Budete potřebovat dvě dávky s odstupem jednoho měsíce.

I když jste již očkováni dostali, nepřijdete k žádné újmě z dalších dávek, protože je váš imunitní systém rozpozná a rychle vakcinační viry zničí.

Narozen nebo žil v zahraničí?

Pokud jste se narodili nebo vyrostli v zahraničí, možná budete potřebovat obě dávky MMR. Různé země nabízejí různá očkování a ne všechny používají kombinovanou vakcínu MMR. Pokud nemáte záznam o vakcínách, které jste dostali, nebo si nejste jisti, promluvte si se svým praktickým lékařem. Možná budete také potřebovat další očkování, abyste byli plně chráněni před jinými infekcemi.

Jak vakcína MMR funguje?

MMR vakcína je živá vakcína, která chrání proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám. Dvě dávky se podávají injekcí do nohy nebo horní části paže. Váš imunitní systém reaguje na vakcínu produkcí buněk, které rozpoznávají a pamatují si každý ze tří virů. Pokud budete v budoucnu v kontaktu s některou z nemocí, tyto buňky se probudí a aktivují vaše tělo k rychlé produkci protilátek. Tato ochrana je obvykle dlouhodobá.

Jak bezpečná je vakcína?

Kombinovaná vakcína MMR bezpečně chrání děti v mnoha zemích po celém světě. Ve Spojeném království byly od jeho zavedení v roce 1988 podány miliony dávek. Než lze vakcíny použít, musí být důkladně otestovány z hlediska bezpečnosti.

I když se mohou vyskytnout některé vedlejší účinky očkování, jsou obvykle mírné a mnohem méně závažné než samotná nemoc. Závažné reakce po očkování jsou vzácné.

Bylo provedeno mnoho studií zaměřených na bezpečnost a účinnost vakcíny MMR. Důkazy, že neexistuje žádná souvislost mezi vakcínou MMR a autismem jsou jasné.

Funguje to?

Ano, vakcína velmi dobře poskytuje ochranu proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám.

Přes 99 % těch, kteří dostanou dvě dávky vakcíny, jsou chráněny proti spalničkám a zarděnkám. I když ochrana proti příušnicím je o něco nižší, případy u očkováných osob jsou mnohem méně závažné.

Očkovat na MMR se začalo ve Spojeném království v roce 1988 a nyní jsou tyto infekce u dětí vzácné. V posledních letech došlo k propuknutí spalniček a příušnic. Ty se obvykle vyskytují tam, kde je nízká úroveň očkování. Mohou se však objevit kdykoli, takže je důležité zajistit, abyste byli chráněni dvěma dávkami vakcíny MMR.

Jaké jsou vedlejší účinky vakcíny?

Ne každý má po očkování vedlejší účinky. Aby byla zajištěna ochrana, očkování napodobuje tři infekce, před kterými chrání. Někteří lidé mohou dostat vyrážku, která vypadá jako lehká forma spalniček. Může jím otéct obličej, co vypadá jako příušnice, nebo mohou mít bolesti kloubů jako u zarděnky. Tyto nežádoucí účinky se objevují u malého procenta lidí po první dávce.

Nežádoucí účinky z vakcíny proti spalničkám se obvykle projeví, když vakcína začne účinkovat – přibližně 6–10 dní po očkování. Otoky obličejů nebo bolesti kloubů mají tendenci se objevit asi dva až tři týdny po očkování, kdy začnou vakcíny proti příušnicím a zarděnkám fungovat.

Nežádoucí účinky, jako je vyrážka nebo otok krku, trvají pouze přibližně 2–3 dny a nejsou infekční.

To znamená, že pokud dostanete tyto nežádoucí účinky, nemůžete infekci přenést na ostatní.

Ve vzácných případech se může objevit červenofialová vyrážka, která vypadá jako drobné modřinky až šest týdnů po očkování.

Proč bych měl mít já nebo moje děti vakcínu?

Je potřeba dostat vakcínu, abyste se chránili proti třem závažným infekcím. Tím také pomůžete chránit ostatní, kteří nemohou být očkováni. Patří mezi ně nenarozené děti, kojenci, kteří jsou příliš mladí na to, aby očkování dostali, a děti/dospělí, kteří vakcínu dostat nemohou, protože mají oslabený imunitní systém. To pomůže předcházet velkým ohniskům onemocnění.

Očkování byste také měli mít v případě, že v rámci své práce pracujete s malými dětmi nebo se staráte o lidi.

Přenesení spalniček na děti, které jsou příliš malé na to, aby dostaly vakcínu MMR, nebo na někoho, kdo je již nemocný, může mít velmi vážné důsledky pro jejich zdraví. Preventivně by se ženy měly vyvarovat otěhotnění po dobu jednoho měsíce po očkování MMR.

Obsahuje vakcína MMR želatínu?

ÎVe Spojeném království máme dvě očkování MMR, které fungují velmi dobře. Jedno z nich obsahuje želatínu získanou z prasat a druhý ne. Pokud byste raději měli vakcínu, která neobsahuje želatínu, promluvte si se svou zdravotní sestrou nebo praktickým lékařem.

Pokud si myslíte, že už spalničky, příušnice nebo zarděnky máte, je důležité snížit riziko přenosu infekce na další lidi. Proto byste měli:

- Zavolat svému praktickému lékaři a požádat ho o radu. Možná bude muset zařídit, abyste navštívili ordinaci na konci dne, abyste se vyhnuli kontaktu s lidmi, kteří jsou vůči infekci náchylnější, jako jsou malé děti a těhotné ženy.
- Vyhnout se práci nebo škole alespoň čtyři dny od doby, kdy se u vás poprvé objevila spalničková vyrážka.
- Zabezpečit, abyste měli všechny zbývající dávky vakcíny, jakmile se uzdravíte. To vás ochrání před dalšími dvěma infekcemi.

Kdo by neměl mít vakcínu MMR?

Vzhledem k tomu, že vakcína MMR je živá vakcína, neměla by být podávána těhotným ženám nebo lidem se závažnou imunosupresí, například těm, kteří podstoupili transplantaci kostní dřeně nebo užívají imunosupresiva.

Pokud si nejste jistý, poradte se se svým lékařem. Neměli byste být očkováni, pokud jste měli potvrzenou anafylaktickou reakci na neomycin. Pokud se u vás potvrdila anafylaktická reakce na želatínu, měli byste si promluvit se svým praktickým lékařem a vyžádat si vakcínu bez želatiny.

Alergie na vejce

Všichni alergičtí na vajíčka, včetně dětí s astmatem, mohou mít MMR vakcínu ve ordinaci praktického lékaře. Každý, kdo měl zdokumentovanou anafylaktickou reakci na samotnou MMR vakcínu, by měl být posouzen alergologem.

Jaké jsou příznaky a symptomy?

Spalničky

Horečka, příznaky podobné nachlazení, vyrážka, bolest očí nebo zánět spojivek

Příušnice

Horečka, bolest hlavy a zduřené uzliny v tváři

Zarděnky

Oteklé uzliny, bolest v krku, teplota a vyrážka

Je to vážné?

Ano

Asi 1 z 5 jde do nemocnice a u 1 z 15 se vyvinou závažné komplikace.

Spalničky mohou způsobit hluchotu, záchvaty, poškození mozku a otok mozku. Od roku 2006 došlo ve Spojeném království ke třem úmrtím na spalničky.

Ano

Ačkoli je většina případů mírná, příušnice mohou způsobit virovou meningitidu a bolestivý zánět vaječnicků nebo varlat a ve vzácných případech i slinivky břišní.

Ano

Ačkoli jsou případy mírné, zarděnky mohou během těhotenství způsobit vážné onemocnění u nenarozených dětí, včetně hluchoty, slepoty a dokonce smrti.

Kdo potřebuje vakcínu?

- Všechny děti starší jednoho roku by měly dostat dvě dávky vakcíny, první dávka se obvykle podává ve věku jednoho roku a druhá dávka se obvykle podává ve věku tří let a čtyř měsíců.
- Starší děti a dospělí by měli dostat dvě dávky vakcíny s měsíčním odstupem.
- Těhotné ženy by se měly ujistit, že jsou chráněny před otěhotněním, nebo se ujistit, že jsou očkovány co nejdříve po narození dítěte.

Nikdy není pozdě na očkování, pokud jste nedostali dvě dávky.

Kde mohu dostat vakcínu?

Z ordinace praktického lékaře

- Všem dětem ve věku od jednoho roku do tří let čtyř měsíců by mělo být nabídnuto očkování jako součást rutinního očkování.
- Starší děti a dospělí by měli kontaktovat svého lékaře, pokud nedostali žádnou nebo jenom jednu dávku vakcíny.
- Těhotné ženy, nemají v záznamech dvě dávky očkování, ho mohou dostat v ordinaci svého lékaře po narození dítěte.

Ve škole

Některým dospívajícím a mladým dospělým jsou nabídnuty chybějící očkovací dávky MMR s jejich dalšími přeočkovacími vakcínami pro dospívající.

Od pracovnělékařské služby vašeho zaměstnavatele

Zdravotničtí pracovníci, kteří mají přímý kontakt s pacienty by měli být chráněni proti těmto třem nemocem.

Spalničky nejsou jen
problém dětí

M SPALNIČKY	M PŘÍUŠNICE	R ZARDĚNKY
-----------------------	-----------------------	----------------------

Pokud byste chtěli více informací o MMR, navštivte
www.nhs.uk/conditions/vaccinations/pages/mmr-vaccine.aspx

©Crown copyright 2016
3219250 1p 75k červen 2016 (PUR)

Poprvé zveřejněno v červnu 2016

Text tohoto dokumentu může být reprodukován bez formálního svolení nebo poplatku pro osobní nebo interní použití.

Chcete-li si objednat další kopie této brožury,
navštivte: **www.orderline.dh.gov.uk**
nebo tel: 0300 123 1002,
Minicom: 0300 123 1003
(8:00–18:00, pondělí až pátek)

www.nhs.uk/vaccinations